

7 av 10
leger tjener over
650 000 kroner
fem år etter endt studie

Nesten alle i arbeid – store inntektsforskjeller

De fleste er i arbeid fem år etter at de tok en master- eller doktorgrad i Norge i 2008. Hvilket fagområde de har studert, har mye å si for inntektene. Nesten 70 prosent av legene, og rundt halvparten av sivilingeniørene, siviløkonomene og tannlegene tjener over 650 000 kroner fem år etter endt studie. For tre av ti personer med masterutdanning fra veterinærstudiet og fra humanistiske og estetiske fag lå yrkesinntekten på mindre enn 350 000 kroner.

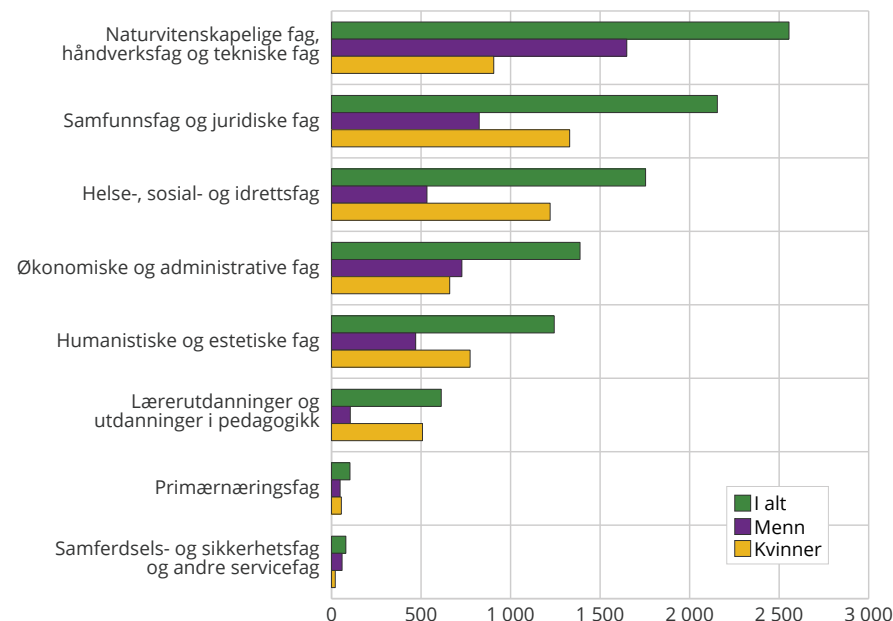
Statistisk sentralbyrå (SSB) har sett nærmere på personer som gjennomførte en mastergrad eller en doktorgradsdisputas i kalenderåret 2008: Hvor mange var i arbeid i 2013 – fem år etter at de avsluttet studiene? Hvor mye hadde de i yrkesinntekt? SSB har også sett nærmere på hvordan valget av utdanning påvirker inntektene og hva slags yrkesstatus de har.

Flest tok en grad i naturvitenskap og tekniske fag

Av dem som tok mastergrad ved norske universiteter og høyskoler i 2008, var rundt 5 000 kvinner og 3 800 menn, en kvinneandel på 56 prosent. Ser vi på dem som fullførte en doktorgrad samme år, var det 500 kvinner og 600 menn. Dette ga en kvinneandel på 46 prosent.

Flest master- eller doktorgrader ble tatt innenfor fagfeltet naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag, med drøye 2 500. Det ble også fullført over 2 000 grader i samfunnsfag og juridiske fag, og 1 750 grader i helse-, sosial- og idrettsfag. Færrest personer tok sin grad i primærnæringsfag (100) og i samferdsels- og sikkerhetsfag og andre servicefag (80) (se figur 1).

Figur 1. Fullførte master- eller doktorgrader i 2008, etter fagfelt og kjønn

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Sadiq Kwesi Boateng

Statsviter og senior statistikk-rådgiver i Statistisk sentralbyrå, Seksjon for utdanningsstatistikk. sadiq.kwesi.boateng@ssb.no

Geir Nygård

Adjunkt og seniorrådgiver i Statistisk sentralbyrå, Seksjon for utdanningsstatistikk. geir.nygard@ssb.no

Om datagrunnlaget

SSB har sett nærmere på 8 816 personer som tok en mastergrad, og 1 097 personer som tok en doktorgrad ved norske høyere utdanningsinstitusjoner i løpet av kalenderåret 2008 – og som samtidig var bosatt i Norge fem år senere, i 2013.

Artikkelen gir informasjon om arbeidssituasjon og yrkesinntekt basert på utdanningsbakgrunn. Om disse personene faktisk er i arbeid fem år etterpå innenfor samme fagområde som utdanningen sier undersøkelsen ingenting om.

Opplysningene om sysselsetting er hentet fra den registerbaserte sysselsettingsstatistikken, og gir et bilde av situasjonen på et gitt tidspunkt i året (tredje uke i november). Heltid er her definert ut fra avtalt arbeidstid på 30 timer eller mer. Det kan være en forskjell mellom avtalt arbeidstid og reell arbeidstid, og en forskjell vil også kunne påvirke yrkesinntekten.

Kvinner og menn velger ulikt

Det var også store forskjeller mellom menns og kvinners fagvalg. Kvinner sto bak hele 83 prosent av de 600 master- og doktorgradene som ble avlagt innenfor lærerutdanninger og utdanninger i pedagogikk. Når det gjelder helse-, sosial- og idrettsfag, sto kvinner bak 70 prosent av gradene. Det var bare 80 personer som tok sin master- eller doktorgrad innen samferdsels- og sikkerhetsfag og andre servicefag i 2008, 74 prosent av kandidatene var menn. Videre var det 65 prosent menn som sto bak gradene i naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag. På den annen side var kjønnsfordelingen jevn i økonomiske og administrative fag og i primærnæringsfag.

Innenfor hvert fagfelt er det en rekke enkeltutdanninger, og vi har sett nærmere på et utvalg av disse på masternivå. Det er størst forskjeller i fullføringer mellom kvinner og menn i psykologi, tannlegestudiet (odontologi), farmasi og innen veterinærutdanningen (se figur 2). Minst syv av ti mastergrader i psykologi, tannlegestudiet og farmasi ble fullført av kvinner, og nesten ni av ti grader fra veterinærutdanningen.

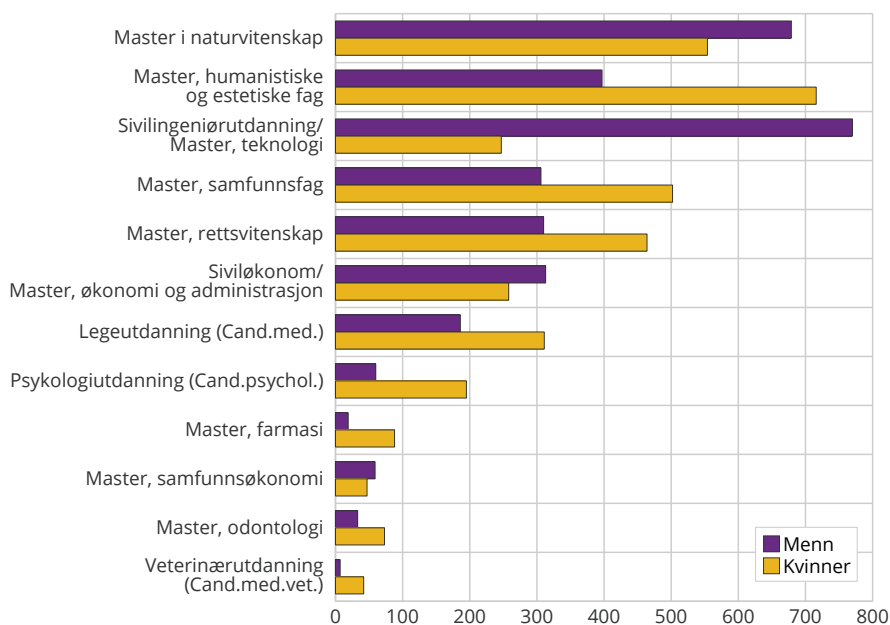
Innenfor andre enkeltutdanninger som ble fullført på masternivå, sto menn bak et flertall av gradene i samfunnsøkonomi, siviløkonomi, naturvitenskap og innen sivilingeniørutdanningen i 2008. Menn sto bak rundt 55 prosent av gradene innen de tre førstnevnte utdanningene, mens menn sto bak hele 75 prosent av sivilingeniørutdanningene – 770 av 1 017 grader.

Minst ni av ti i arbeid fem år etter

Over 90 prosent av dem som fullførte en master- eller doktorgrad i 2008, var i arbeid i 2013. Slik var det for både kvinner og menn, men det var en forskjell mellom kvinner og menn som var deltidsansatte. 9 prosent av kvinnene og 5 prosent av mennene med master- eller doktorgrad fra 2008 var deltidsansatte i 2013. Ser man på alle sysselsatte i alderen 30–54 år var det større forskjeller mellom menn og kvinner. Blant sysselsatte menn i denne aldersgruppen var det 8 prosent som jobbet deltid, mot 28 prosent av kvinnene. Det var like mange kvinner som menn blant de selvstendige næringsdrivende, blant de arbeidsledige og blant dem som var utenfor arbeidsstyrken.

Av dem som var registrert som utenfor arbeidsstyrken etter at de tok master- eller doktorgrad, var en stor andel tilbake i utdanning. Kun 1 prosent var arbeidsledige.

Figur 2. Fullførte mastergrader i 2008, etter enkeltutdanninger og kjønn

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Det er godt dokumentert at mastergrader fra ulike fagfelt og fra ulike enkeltutdanninger kan ha [betydning for arbeidsmarkedssituasjonen](#) og tilgang på arbeid. I Norge er de fleste med mastergrad fra 2008, uansett fagfelt og type utdanning, i arbeid fem år senere.

Det viser seg at svært mange av personene som avsluttet en master- eller doktorgrad i Norge i 2008, var i arbeid i 2013, uavhengig av fagfeltet på utdanningen. Det er noen mindre forskjeller når det gjelder andelen ansatte, selvstendig næringsdrivende, arbeidsledige og personer utenfor arbeidsstyrken, men over 90 prosent var i arbeid fem år senere. Av de 80 personene som fullførte en master- eller doktorgrad i samferdsels- og sikkerhetsfag og andre servicefag i 2008, var 78 i arbeid i 2013. Ser vi på personer med tilsvarende grad i helse-, sosial- og idrettsfag, var omtrent like stor andel i arbeid, men her var en langt større andel selvstendig næringsdrivende (se tabell 1).

Arbeidsledigheten for personer med denne utdanningsbakgrunnen er, ikke overraskende, svært lav. Noen personer var utenfor arbeidsstyrken i 2013, men det understrekes at mange her var under utdanning igjen.

97 prosent av dem som tok mastergrad i rettsvitenskap, medisin, sivilingeniør eller siviløkonomi, var i arbeid fem år senere. De med mastergrad fra lege- (Cand.med.), tannlege- og veterinærstudiet hadde dessuten langt større andeler selvstendig næringsdrivende enn tilfellet var for personer som fullførte innenfor andre enkeltutdanninger. Ser vi nærmere på dem som tok en mastergrad i tannlegestudiet (odontologi) i 2008, var så mange som to av fem selvstendig næringsdrivende. Et felles kjennetegn for personer som fullførte sin mastergrad innenfor alle disse utvalgte enkeltutdanningene, var den lave arbeidsledigheten (se tabell 2).

Høyere inntekt med doktorgrad

Vi har også sett på inntektsnivået fem år etter fullført master- eller doktorgrad. For å sikre at tallene er sammenlignbare ble bare personer som arbeidet heltid i 2013, tatt med i analysen. Inntekt er her begrenset til yrkesinntekt (se tekstboks).

Det var 7 350 personer med en mastergrad og rundt 950 personer med en doktorgrad fra 2008-kullet, som arbeidet heltid i 2013.

Flest personer – uavhengig av master- eller doktorgrad – hadde i 2013 en yrkesinntekt på mellom 350 000 og 549 999 kroner. Nesten 40 prosent av personene som tok utdanning på masternivå i 2008, befant seg i denne inntektsgruppen. Tilsvarende andel for personer med en doktorgrad var 23 prosent.

En større andel personer med en doktorgrad har et høyere inntektsnivå enn personer som fullførte en utdanning på masternivå. Halvparten av heltidsarbeidende med doktorgrad tjente over 650 000 kroner. For personer med masterutdanning var

Yrkesinntekt

Yrkesinntekter er summen av lønnsinntekter og netto næringsinntekter i løpet av kalenderåret.

Lønnsinntekter omfatter kontantlønn og skattepliktige naturalytelser i løpet av kalenderåret.

Netto næringsinntekter omfatter inntekt av jord og skogbruk, fiske og fangst og inntekt av annen næringsvirksomhet i løpet av kalenderåret. Til fradrag kommer årets underskudd i næring.

Tabell 1. Sysselsettingsstatus fem år etter fullført master- eller doktorgrad i 2008, etter fagfelt. Prosent

	Ansatt	Selvstendig næringsdrivende	Arbeidsledig	Inaktiv
Samferdsels- og sikkerhetsfag og andre servicefag	98	0	0	2
Økonomiske og administrative fag	95	1	1	3
Naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag	94	1	1	4
Samfunnsfag og juridiske fag	93	2	1	4
Lærerutdanninger og utdanninger i pedagogikk	92	2	0	6
Primærnæringsfag	91	3	2	4
Helse-, sosial- og idrettsfag	85	11	0	4
Humanistiske og estetiske fag	84	6	2	8

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 2. Sysselsettingsstatus fem år etter fullført mastergrad i 2008, etter enkeltutdanninger. Prosent

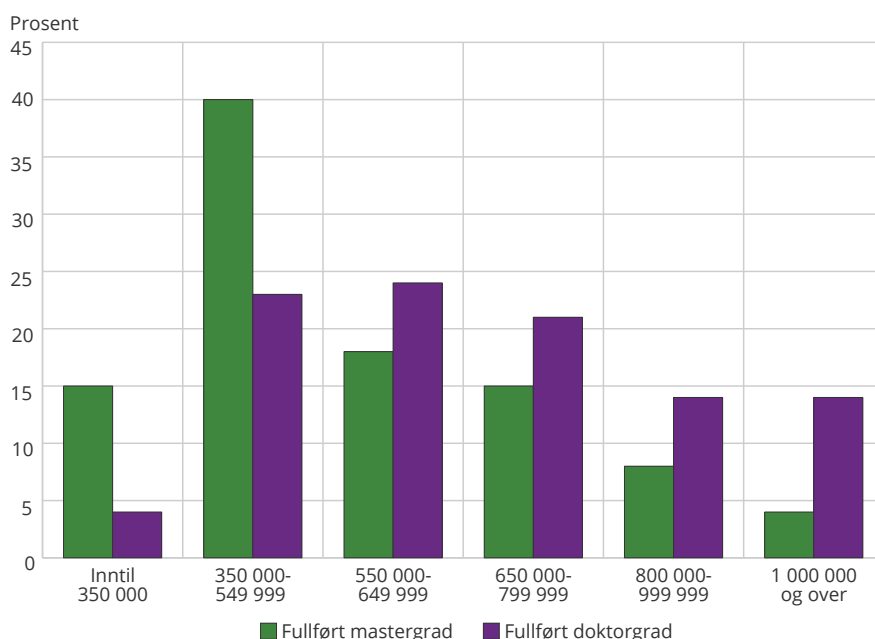
	Ansatt	Selvstendig næringsdrivende	Arbeidsledig	Inaktiv
Sivilingeniørutdanning/Master, teknologi	97	0	0	3
Siviløkonom/Master, økonomi og administrasjon	97	1	0	2
Master, rettsvitenskap	96	1	0	3
Master, farmasi	93	0	0	7
Master, samfunnsøkonomi	92	1	1	6
Master, samfunnsfag	92	2	1	5
Master i naturvitenskap	92	1	1	6
Psykologiutdanning (Cand.psychol.)	91	2	1	6
Master, humanistiske og estetiske fag	83	7	2	8
Legeutdanning (Cand.med.)	79	18	0	3
Veterinærutdanning (Cand.med.vet.)	74	18	2	6
Master, odontologi	55	38	0	7

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

30 prosent på dette inntektsnivået (se figur 3). 15 prosent av personene med doktorgrad, hadde en yrkesinntekt på 1 million kroner eller mer, fem år etter gradsopptjening. 5 prosent av personene med masterutdanning hadde 1 million kroner eller mer.

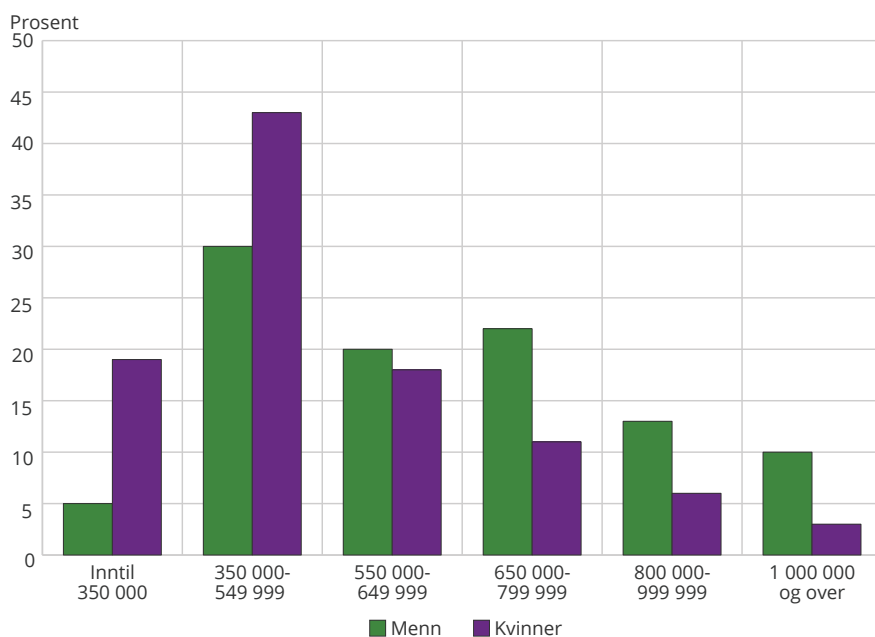
Det var langt flere menn enn kvinner i de tre høyeste inntektsgruppene, med en yrkesinntekt på over 650 000 kroner (se figur 4). Bare 20 prosent av kvinnene med fullført master- eller doktorgrad hadde 650 000 kroner eller mer i 2013, mens dette gjaldt 45 prosent av mennene. En forklaring på denne store forskjellen kan være stor andel menn blant personer som fullførte utdanningen innen sivilingeniørutdanningen og master i teknologi, og et tilsvarende høyt inntektsnivå for personer med slik fagbakgrunn. En tilsvarende forklaring, men med lavt inntektsnivå, finnes i kvinnedominerte masterutdanninger. Innenfor veterinær-, farmasi- og psykologistudiet ble om lag 80 prosent

Figur 3. Yrkesinntekt fem år etter fullført master- eller doktorgrad i 2008

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 4. Yrkesinntekt fem år etter fullført master- eller doktorgrad i 2008, etter kjønn

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

av gradene fullført av kvinner i 2008. Personer med en slik utdanningsbakgrunn hadde størst andeler med yrkesinntekt på mindre enn 350 000 kroner fem år senere. I tillegg ble 65 prosent av alle 1 100 masterutdanningene i humanistiske og estetiske fag fullført av kvinner, en fagbakgrunn hvor 26 prosent hadde en yrkesinntekt på mindre enn 350 000 kroner i 2013.

Type utdanning spiller stor rolle for inntektsnivået

At [utdanningsvalg har stor betydning](#) for inntektsnivået i arbeidslivet, er ikke ukjent. En som utdanner seg til lege eller sivilingeniør, kan forvente å tjene mer enn en som utdanner seg til lærer eller historiker, til tross for like lange utdanninger.

Det er store forskjeller i yrkesinntekt, avhengig av type utdanning. Det er fire utdanningsvalg som særlig skiller seg ut ved å gi mange et inntektsnivå på minst 650 000 kroner fem år etter fullført utdanning. Nesten 70 prosent av personene med utdanning på masternivå fra legestudiet hadde 650 000 kroner eller mer i 2013. Nær 60 prosent av dem som fullførte siviløkonomistudiet hadde tilsvarende yrkesinntekt. Det samme gjaldt for litt under halvparten av dem som hadde fullført sivilingeniørutdanning eller tannlegestudiet på masternivå. Andelen var langt mindre blant personer med annen utdanning. Til sammenligning hadde under 10 prosent av personene med mastergrad i psykologi og i humanistiske og estetiske fag en inntekt på dette nivået. Her hadde rundt 80 prosent en yrkesinntekt på mindre en 550 000 kroner fem år etter studiene (se tabell 3).

Lavest andel med inntekt på mindre enn 350 000 kroner finner vi hos dem med masterutdanning i legestudiet, teknologi/sivilingeniørutdanning og i siviløkonomi. Kun 6 prosent av dem med slik utdanningsbakgrunn fra 2008, hadde mindre enn 350 000 kroner fem år senere.

Mens 5 prosent av dem som fullførte på masternivå hadde en yrkesinntekt på over 1 million (se tabell 3), så hadde 17 prosent fra legestudiet dette inntektsnivået i 2013. Dette gjaldt også for over 10 prosent av personene med mastergrad i siviløkonomi og i odontologi. For dem som fullførte masterutdanningen i rettsvitenskap, samfunnsøkonomi, farmasi, naturvitenskap, samfunnsfag, psykologi og i humanistiske og estetiske fag, hadde 3 prosent eller mindre denne yrkesinntekten.

Nesten syv av ti med mastergrad er i lederstillinger eller i akademiske yrker

Vi har også sett nærmere på om personene som er ansatt (personer som er selvstendige næringsdrivende er ikke inkludert), og som tok sin master- eller doktorgrad i 2008, er å finne i akademiske yrker eller om de er ledere fem år senere. Dette er begge stillingsnivåer som ofte krever utdanning på master-

Tabell 3. Yrkesinntekt fem år etter fullført mastergrad i 2008, etter enkeltutdanninger. Prosent

	Inntil 350 000	350 000- 549 999	550 000- 649 999	650 000- 799 999	800 000- 999 999	1 000 000 og over
Legeutdanning (Cand.med.)	6	13	13	21	30	17
Siviløkonom/Master, økonomi og administrasjon	6	18	19	27	15	15
Sivilingeniørutdanning/Master, teknologi	6	19	27	27	14	7
Master, odontologi	16	16	22	17	18	11
Master, farmasi	25	28	19	20	6	2
Master, rettsvitenskap	13	44	18	14	8	3
Master, naturvitenskap	13	40	22	17	6	2
Veterinærutdanning (Cand.med.vet.)	33	35	16	8	8	0
Master, samfunnsøkonomi	15	47	22	11	2	3
Master, samfunnsfag	18	59	11	7	3	2
Psykologutdanning (Cand.psychol.)	18	59	16	4	2	1
Master, humanistiske og estetiske fag	26	58	9	5	1	1

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

nivå eller høyere. De personene som er i arbeid, men som ikke har denne type jobber i 2013, er gjerne [overkvalifiserte](#) for den jobben de har. Det er kun sett nærmere på yrkesstatus, og ikke hvilken sektor de jobber i.

Om lag 65 prosent av personene med utdanning på masternivå fra 2008 var ledere eller hadde akademiske yrker i 2013. Tilsvarende for personer med doktorgrad var 86 prosent. Det er nesten ingen forskjeller mellom kvinner og menn (se tabell 4).

Tabell 4. Yrkesstatus fem år etter fullført master- eller doktorgrad i 2008. Prosent

	Ledere	Akademiske yrker	Høgskoleyrker	Andre yrker
Utdanningsnivå				
Master	7	64	23	6
Doktorgrad	7	83	7	3
Kjønn				
Menn	7	64	23	6
Kvinner	7	68	20	5
Enkeltutdanninger				
Master, rettsvitenskap	2	90	5	3
Legeutdanning (Cand.med.)	0	99	0	1
Psykologiutdanning (Cand.psychol.)	1	96	1	2
Master, farmasi	1	91	5	3
Veterinærutdanning (Cand.med.vet.)	0	63	23	14
Master, odontologi	5	91	0	4
Sivilingeniørutdanning/Master, teknologi	4	56	36	4
Master, samfunnsøkonomi	2	73	14	11
Master, samfunnsfaglige fag	7	59	24	10
Siviløkonom/Master, økonomi og administrasjon	23	45	27	5
Master, humanistiske og estetiske fag	5	55	30	10
Master i naturvitenskap	4	66	25	5

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Personer med master- eller doktorgrad fra medisin, jus, farmasi, odontologi og psykologi har de største andelene i yrkeskategoriene ledere og akademiske yrker med over 90 prosent. Minst andel, under 60 prosent, finner vi blant personer med utdanningsbakgrunn innen humaniora eller innenfor ingeniørfag.

For de samme personene er under 7 prosent ledere, uavhengig av enkeltutdanning. Imidlertid er det ett unntak: Blant personer med grad fra siviløkonomi eller master i økonomi og administrasjon var 23 prosent i lederstillinger fem år senere. Den store lederandelen kan være med på å forklare noe av årsakene til de høye inntektene i denne gruppen.

Viktige data for OECD

Arbeid og inntekt etter fagfelt på utdanningen er et prioritert område for OECD (Organisation for Economic Cooperation and Development), og for tiden er det et pågående prosjekt i OECDs LSO-nettverket (Network on Labour Market, Economic and Social Outcomes of Learning) for å samle inn data til analyse og forskning på dette området.

Litteraturliste

Ballarino, G. & Bratti, M (2009). [Field of Study and University Graduates' Early Employment Outcomes in Italy during 1995-2004](#). USA: Fondazione Giacomo Brodolini and Blackwell Publishing Ltd.

Boateng, Sadiq (2015). *Labour and Financial Outcome of Tertiary Education in Norway*. Paper presentert på INES Network on Labour Market, Economic and Social Outcomes of Learning, Santiago, Chile.

Montt, G. (2015). [The causes and consequences of field-of-study mismatch](#). Frankrike: OECD.

Opheim, V. (2002). [Kostbar kunnskap: Fordeling og tilbakebetaling av studielån etter inntekt, utdanning og sosial bakgrunn](#). Oslo: NIFU skriftserie.

Ryan, C. (2012). *Field of Degree and Earnings by Selected Employment characteristics: 2011*. USA: U.S. Census Bureau.